

مواعد، وظایف مقامات و مواردی که ماده ۳۰۲ آ.د.ک اشاره شده است.

تهیه و تنظیم: احمد غفوری

یک ساعت

- حداکثر مدتی که ضابطین باید تحت نظر قرار گرفتن متهم در خارج از وقت اداری را به دادستان یا قاضی کشیک اعلام کنند. (ماده ۴۷)
- حداکثر مدتی که وکیل می‌تواند با شخص تحت نظر ملاقات کند. (ماده ۴۸)
- حداکثر مهلت ضابطین برای ارائه مشخصات سجلی متهم به دادسرا (ماده ۴۹)

یک روز (بیست و چهار ساعت)

- حداکثر مدتی که ضابطین باید گزارش خود را به امضای مقام قضائی برسانند. (ماده ۳۴)
- حداکثر مدتی که ضابطان می‌توانند متهم را تحت نظر قرار دهند. (ماده ۴۶)
- حداکثر مدتی که ضابطان باید صورتمجلس تفتیش اماکن را به مقام قضائی بدهند. (ماده ۱۴۱)
- حداکثر مدت اظهار نظر دادستان در مورد قرارهای نهایی دادیار (ماده ۹۲)
- حداکثر مهلت ضابطین برای تحویل شخص جلب شده به مقام قضائی (ماده ۱۸۵)
- حداکثر مدتی که بازپرس بعد از تحت نظر قرار گرفتن متهم باید تحقیقات مقدماتی از متهم را شروع کند. (ماده ۱۸۹)
- اگر شاهد یا مطلع عضو نیروهای مسلح باشد باید بیست و چهار ساعت قبل از تحقیق یا جلسه محاکمه از طریق رئیس یا فرمانده احضار شود. (ماده ۲۰۵)
- حداکثر مهلت دادستان برای اظهار نظر در مورد قرار بازداشت موقت صادره از جانب بازپرس (ماده ۲۴۰)
- حداکثر مدتی که ضابطین باید دستور حفاظت از داده‌ها را به اطلاع مقام قضائی برسانند. (ماده ۶۸۹)

دو روز (چهل و هشت ساعت)

- مهلت بازپرس برای فرستادن پرونده به دادسرای صالح در مواردی که دادسرا صلاحیت محلی رسیدگی به جرمی را ندارد. (ماده ۱۱۷)
- مهلت صدور کیفرخواست توسط دادستان (ماده ۲۶۸)
- مهلت مدیر دفتر برای تعیین وقت دادرسی در دادگاه‌های کیفری یک، نظامی یک و انقلاب در مواردی که با تعدد قاضی رسیدگی می‌کند. (ماده ۳۹۳)
- مهلت مدیر دفتر برای اعلام نقایص دادخواست یا درخواست تجدیدنظر و فرجام‌خواهی (ماده ۴۴۰)

سه روز (هفتاد و دو ساعت)

- مهلت دادستان برای اظهار نظر در مورد قرار اناطه صادره از جانب بازپرس (ماده ۲۱)
- در مواردی که پرونده با کیفرخواست شفاهی در دادگاه مطرح می‌شود در صورت درخواست متهم برای تعیین وکیل و تدارک دفاع حداقل سه روز به وی مهلت داده می‌شود. (ماده ۸۶)
- مهلت اعتراض به قرار رد درخواست دسترسی و قرار عدم دسترسی به اوراق و اسناد پرونده توسط شاکی و متهم (تبصره ۱ ماده ۱۰۰ و ماده ۱۹۱)
- حداکثر مدتی که بازپرس می‌تواند در صورت تقاضای متهم، مهلت حضور وی در دادسرا را تمدید کند. (تبصره ماده ۱۷۸)
- مهلت دادستان برای اظهار نظر در مورد قرار منع تعقیب، موقوفی تعقیب و جلب به دادرسی صادره از طرف بازپرس (ماده ۲۶۵)
- مهلت پاک نویسی کردن رأی (ماده ۳۷۸) (مهلت صدور رأی یک هفته است.)
- مدیر دفتر دادگاه باید ظرف سه روز پس از امضای دادنامه، آن را برای ابلاغ امضا کند. (تبصره ۱ ماده ۳۸۰)
- مهلت صدور قرار ایراد رد دادرسی (ماده ۴۲۳)
- حداکثر مدت مرخصی زندانیان در ماه (ماده ۵۲۰)
- حداکثر مهلت انشای رأی در دادگاه نظامی زمان جنگ (ماده ۶۳۲)
- مهلت تجدیدنظرخواهی و فرجام خواهی از آرای دادگاه نظامی زمان جنگ (ماده ۶۳۶)

پنج روز

- مهلت ولی یا سرپرست مجنون برای تعیین وکیل تسخیری (تبصره ۲ ماده ۱۳)
- حداکثر مهلت شاکی برای تقدیم دادخواست ضرر و زیان در مواردی که پرونده با کیفرخواست شفاهی مطرح می‌شود. (ماده ۸۶)
- مهلت اعتراض به دستور بازپرس مبنی بر جلوگیری از فعالیت تمام یا بخشی از امور خدماتی و تولیدی (ماده ۱۱۴)
- حداقل فاصله میان ابلاغ اوراق احضاریه و زمان حضور نزد بازپرس (ماده ۱۷۲) (لازم به توضیح است حداقل فاصله میان ابلاغ اوراق و زمان حضور در دادگاه یک هفته است.)
- مهلت بازپرس برای اظهار نظر در مورد درخواست متهمی که در بازداشت موقت است یا به دلیل عجز از معرفی کفیل یا وثیقه گذار بازداشت شده است (ماده ۲۴۱)
- مهلت بازپرس برای صدور قرار پس از پایان تحقیقات (ماده ۲۶۴)

- مهلت مدیر دفتر دادگاه کیفری یک، نظامی یک و انقلاب در مواردی که با تعدد قاضی رسیدگی می‌کند برای اخطار به متهم برای تعیین وکیل تسخیری (ماده ۳۸۴)

هفت روز

- حداکثر مهلت زمانی که دادگاه پس از اعلام ختم رسیدگی باید نسبت به انشای رأی اقدام کند (ماده ۳۷۴)
- حداقل فاصله میان ابلاغ اوراق احضاریه و زمان حضور در دادگاه (ماده ۳۴۳) (لازم به توضیح است حداقل فاصله میان ابلاغ اوراق و زمان حضور در دادسرا پنج روز است)
- مهلت دادگاه تجدیدنظر و دیوان عالی کشور برای تصمیم‌گیری در مورد آرای صادره از دادگاه نظامی زمان جنگ (ماده ۶۳۶)

ده روز

- حداکثر مدتی که متهم برای تعیین وکیل تسخیری در دادگاه‌های کیفری یک، نظامی یک و انقلاب در مواردی که با تعدد قاضی رسیدگی می‌کند فرصت دارد. (ماده ۳۸۴)
- حداکثر مهلتی که متهم، شاکی و مدعی خصوصی می‌توانند ایرادات خود را به دادگاه‌های کیفری یک، نظامی یک و انقلاب در مواردی که با تعدد قاضی رسیدگی می‌کند بدهند. (ماده ۳۸۷)
- حداکثر مهلت تهیه گزارش پرونده توسط دادگاه‌های کیفری یک، نظامی یک و انقلاب در مواردی که با تعدد قاضی رسیدگی می‌کند. (ماده ۳۸۹)
- فاصله بین دو آگهی در مواردی که دادگاه‌های کیفری یک، نظامی یک و انقلاب در مواردی که با تعدد قاضی رسیدگی می‌کند متهم را از طریق آگهی احضار کرده است. (تبصره ۱ ماده ۳۹۴)
- شخصی که درخواست یا دادخواست تجدیدنظر یا فرجام‌خواهی را داده است ده روز برای رفع نقص فرصت دارد. (ماده ۴۴۰)
- حداقل زمانی که قاضی اجرای احکام قبل از اتمام مدت حبس باید پرونده را تحت نظر قرار دهد. (ماده ۵۱۸)
- مهلت اعتراض به قرار تأمین صادره در مورد شخص حقوقی (ماده ۶۹۰)

پانزده روز

- در مواردی که دادگاه‌های کیفری یک، نظامی یک و انقلاب در مواردی که با تعدد قاضی رسیدگی می‌کند قرار رسیدگی غیابی صادر و دادستان احضار متهم را ممکن بداند دادگاه به دادستان حداکثر پانزده روز مهلت می‌دهد. (ماده ۳۹۴)

بیست روز

- مهلت دادن اعتراض به کمیسیون ملی توسط شخصی که بازداشت شده و به رأی کمیسیون استانی اعتراض دارد. (ماده ۲۵۷)
- مهلت واخواهی و تجدیدنظرخواهی و فرجام‌خواهی (مواد ۴۰۶ و ۴۳۱) البته این مهلت برای افراد خارج از کشور دو ماه است.

یک ماه

- فاصله بین ابلاغ احضاریه از طریق آگهی و جلسه رسیدگی در دادسرا یا دادگاه (مواد ۱۷۴ و ۳۴۴)
- مهلت کفیل یا وثیقه گذار برای حاضر کردن متهم نزد مقام قضائی (ماده ۲۳۰)
- مهلت اعتراض به قرارهای قابل اعتراض برای افراد مقیم خارج (تبصره ماده ۲۷۰)

دو ماه

- مهلت واخواهی و تجدیدنظرخواهی و فرجام‌خواهی برای افراد مقیم خارج از کشور (مواد ۴۰۶ و ۴۳۱)
- حداکثر مهلت کمیسیون عفو برای رسیدگی به درخواست شخص محکوم به سلب حیات (ماده ۵۲۰)

شش ماه

- مدت اعتبار دستور و قرار ممنوعیت خروج از کشور (مواد ۱۸۸ و ۲۴۸)
- مهلت درخواست شخص بازداشت شده از کمیسیون استانی برای دریافت خسارت (ماده ۲۵۷)
- مهلت شخصی که حکم برائت در مورد وی صادر شده است برای تقاضای انتشار حکم برائت وی در یکی از روزنامه‌های کثیرالانتشار (ماده ۵۱۲)

وظایف مقامات

دادستان

- برگزاری دوره‌های آموزشی برای ضابطان دادگستری (ماده ۳۰)
- نظارت بر ضابطین از حیث وظایفی که به عنوان ضابط به عهده دارند. (ماده ۳۲)
- بازرسی واحدهای مربوط با وظایف ضابطین (ماده ۳۳)
- تعیین پزشک برای معاینه شخص تحت نظر (ماده ۵۱)
- قبول شکایت کتبی و شفاهی (ماده ۶۹)
- صدور قرار ترک تعقیب (ماده ۷۹)
- صدور قرار تعلیق تعقیب (ماده ۸۱)
- اعلام بسته‌های مشکوک پستی به وی و دستور استرداد یا ارسال محموله پستی (ماده ۸۷)
- رفع اشکالات ناشی از اجرای قرار تأمین خواسته با دادستان یا قاضی اجرای احکام است. (ماده ۱۰۹)
- اجرای حکم (ماده ۴۸۴)
- ریاست معاونت اجرای احکام کیفری (ماده ۴۸۴)
- اعطای مرخصی به زندانیانی که شرایط اعطای مرخصی را ندارند. (ماده ۵۲۰)

دادستان کل کشور

- مشخصات اتباع بیگانه که تحت تعقیب قرار گرفته‌اند به دادستان کل کشور اعلام می‌شود. (تبصره ۲ ماده ۲۳۶)
- نظارت بر کلیه دادسراهای عمومی و انقلاب (ماده ۲۸۸)
- بازرسی از دادسراها به منظور ایجاد هماهنگی و حسن اجرای قوانین (ماده ۲۸۸)
- پیشنهاد انتصاب، جابه‌جایی و تغییر شغل و محل خدمت مقامات قضائی دادسرا به رئیس قوه قضائیه (ماده ۲۸۹)
- پیشنهاد انتصاب، جابه‌جایی و تغییر شغل و محل خدمت دادستان‌های عمومی سراسر کشور بعد از نظر موافق رئیس کل دادگستری (تبصره ۱ ماده ۲۸۹)
- پیشنهاد انتصاب، جابه‌جایی و تغییر شغل و محل خدمت دادستان‌های نظامی پس از اخذ نظر موافق رئیس سازمان قضائی نیروی مسلح (تبصره ۲ ماده ۲۸۹)
- پیگیری و نظارت در جرائم راجع به اموال، منافع و مصالح ملی و خسارت وارده به حقوق عمومی که نیاز به طرح دعوی در مراجع داخلی یا بین‌المللی دارد. (ماده ۲۹۲)
- ارسال دستور یا قرار حکم ممنوعیت خروج از کشور (ماده ۲۹۲)

رئیس کل دادگستری استان

- مشخصات سجلی متهمان تحت تعقیب گرفته به رئیس کل دادگستری اعلام می‌شود. (ماده ۴۹)
- مجوز تفتیش و بازرسی منزل و محل کار اشخاص و مقامات موضوع مواد (۳۰۷) و (۳۰۸) و نیز متهمان جرائم موضوع بند (ث) ماده (۳۰۲) (متهمین جرائم سیاسی و مطبوعاتی) (ماده ۱۳۸)
- موافقت با کنترل ارتباط مخابراتی افراد (ماده ۱۵۰)
- انتخاب مستشاران دادگاه تجدیدنظر برای فعالیت در دادگاه کیفری یک و دادگاه انقلاب در مواردی که با تعدد قاضی رسیدگی می‌کند. (تبصره ۲ ماده ۲۹۶)
- انتصاب مشاورین دادگاه اطفال و نوجوانان (پیشنهاد انتصاب این افراد با رئیس حوزه قضائی است) (ماده ۴۱۰)

رئیس حوزه قضائی

- موافقت با کنترل حساب‌های بانکی (ماده ۱۵۱)
- پیشنهاد مشاورین دادگاه اطفال و نوجوانان به رئیس کل دادگستری (انتصاب این افراد با رئیس کل دادگستری است) (ماده ۴۱۰)

رئیس قوه قضائیه

- کنترل ارتباط مخابراتی مقامات مذکور در ماده ۳۰۷ (ماده ۱۵۰)
- موافقت با قرار دادن اسناد سری و به کلی سری توسط نهادهای دولتی در اختیار مقامات قضائی (ماده ۱۵۲)
- انتخاب قضات کمیسیون استانی و کمیسیون ملی که مسؤول رسیدگی به درخواست جبران خسارت شخص بازداشت شده هستند (مواد ۲۵۷ و ۲۵۸)
- تشخیص خلاف بین شرع بودن احکام و قرارها برای اعاده دادرسی خاص (ماده ۴۷۷)
- تخصیص شعبی از دیوان عالی کشور برای رسیدگی به اعاده دادرسی خاص (ماده ۴۷۷)
- دادن مرخصی به زندانیان به مناسبت‌های ملی و مذهبی (تبصره ۵ ماده ۵۲۰)
- تصویب انحلال دادگاه‌های نظامی زمان جنگ (ماده ۵۹۵)

رئیس دیوان عالی کشور

- تشخیص جریحه دار شدن عفت عمومی برای رسیدگی خارج از نوبت پرونده‌ها در دیوان عالی کشور (ماده ۴۶۶)

قاضی اجرای احکام

- رفع اشکالات ناشی از اجرای قرار تأمین خواسته با دادستان یا قاضی اجرای احکام است. (ماده ۱۰۹)
- کنترل ارتباط مخابراتی محکومان با تشخیص دادگاه نخستین که رأی زیر نظر آن اجرا می‌شود یا قاضی اجرای احکام صورت می‌گیرد. (تبصره ۲ ماده ۱۵۰)
- صدور دستور اجرای احکام لازم‌الاجرای کیفری و نظارت بر شیوه اجرای آن‌ها (ماده ۴۸۹)
- نظارت بر زندان‌ها در امور راجع به زندانیان (ماده ۴۸۹)
- اعلام‌نظر درباره زندانیان واجد شرایط عفو و آزادی مشروط مطابق قوانین و مقررات (ماده ۴۸۹)
- اعطای مرخصی به محکومان بر اساس قوانین و مقررات (ماده ۴۸۹)
- اتخاذ تصمیم درباره محکومان سالمند، مبتلایان به بیماری‌های روانی و بیماری‌های جسمی صعب‌العلاج و سایر افراد محکوم نیازمند به مراقبت و توجه ویژه، از قبیل صدور اجازه بستری برای آن‌ها در مراکز درمانی بر اساس ضوابط و مقررات (ماده ۴۸۹)
- اجرای آرای کیفری و نظارت بر اجرای آن‌ها (ماده ۴۹۵)
- رفع اشکالات مربوط به اجرای رأی (ماده ۴۹۷)
- صدور دستور جلب محکوم‌علیه (ماده ۵۰۰)
- تعویق اجرای مجازات در موارد مقرر قانونی (ماده ۵۰۱)
- صدور قرار موقوفی اجرای مجازات (ماده ۵۰۵)
- صدور قرار تأمین مناسب در مواردی که اجرای حکم نیاز به دسترسی به محکوم‌علیه به دفعات متعدد وجود دارد. (ماده ۵۰۷)
- تصمیم درباره درخواست محکوم‌علیه، کفیل و وثیقه‌گذار در مورد تبدیل قرار تأمین. (ماده ۵۰۸)
- صدور دستور منع خروج از کشور محکوم‌علیه (ماده ۵۰۹)
- اقدام به ارسال پرونده به دادگاه صالح در مواردی که محکوم‌علیه دارای احکام دیگری است که در اجرای مقررات تکرار و تعدد مؤثر است. (ماده ۵۱۰ و ۵۱۱)
- نگهداری زندانیان در هر بخش با تأیید قاضی اجرای احکام صورت می‌گیرد. (تبصره ۲ ماده ۵۱۳)
- تعویق اجرای مجازات در مواردی که مداوای محکوم‌علیه در خارج از زندان ضروری باشد. (ماده ۵۱۹)
- تأیید تنبیهاتی که برای زندانیان متخلف در نظر گرفته شده است. (ماده ۵۲۳)
- معاف کردن محکوم‌علیه از ۲۰ درصد از مبلغ جزای نقدی در صورتی که محکوم‌علیه ظرف ده روز از ابلاغ احضاریه برای پرداخت جزای نقدی حاضر شود. (تبصره ۳ ماده ۵۲۹)
- نظارت بر حضور و فعالیت محکومان، در محل تبعید یا اقامت اجباری (ماده ۵۴۶)
- پیشنهاد کاهش مدت تعلیق اجرای مجازات (ماده ۵۵۲)

مواردی که به ماده ۳۰۲ یا بندهای الف تا ت ماده ۳۰۲ اشاره شده است.

مواردی که به ماده ۳۰۲ اشاره شده است:

- امکان محاکمه در دادگاه بدون کیفرخواست (کیفرخواست شفاهی) در غیر جرایم ماده ۳۰۲ امکان پذیر است. (ماده ۸۶)
- در غیر جرایم ماده ۳۰۲ در صورت کمبود بازپرس دادستان می تواند تحقیقات مقدماتی را انجام داده یا به یکی از دادیاران واگذار کند. (ماده ۹۲)
- در صورتی که جرم مشمول ماده ۳۰۲ در حوزه قضایی بخش اتفاق بیفتد رئیس دادگاه بخش به جانشینی از بازپرس اقدام خواهد کرد.

مواردی که به بندهای الف تا ت ماده ۳۰۲ اشاره شده است:

- اگر جرایم بندهای الف تا ت ماده ۳۰۲ به صورت مشهود واقع شود همه شهروندان در صورت عدم حضور ضابطین می توانند اقدامات لازم برای جلوگیری از فرار مرتکب یا حفظ ادله جرم را به عمل آورند (تبصره ۱ ماده ۴۵)
- اگر جرایم بندهای الف تا ت ماده ۳۰۲ به صورت مشهود واقع شود دادستان اقدامات لازم را برای حفظ آثار و علائم، جمع آوری ادله وقوع جرم و جلوگیری از فرار و مخفی شدن متهم به عمل می آورد. (ماده ۷۷)
- امکان انتشار مشخصات و تصویر متهم در مرحله تحقیقات مقدماتی در جرایم بندهای الف تا ت ماده ۳۰۲ در صورت وجود سایر شرایط امکان پذیر است. (ماده ۹۶)
- در جرایم بندهای الف تا ت ماده ۳۰۲ بازپرس نمی تواند تحقیقات را به ضابطین بسپرد و فقط می تواند همکاری آنها را بخواهد. (ماده ۹۸ و تبصره این ماده)
- کنترل ارتباط مخابراتی در مورد جرایم بندهای الف تا ت ماده ۳۰۲ با وجود سایر شرایط امکان پذیر است. (ماده ۱۵۰)
- در مورد بندهای الف تا ت ماده ۳۰۲ در صورت صدور قرار بازداشت موقت بازپرس باید هر دو ماه یک بار و در سایر جرایم هر یک ماه یک بار نسبت به فک یا ادامه بازداشت موقت تصمیم بگیرد. (ماده ۲۴۲)
- در مورد بندهای الف تا ت ماده ۳۰۲ در صورت صدور قرار منع یا موقوفی تعقیب و تأیید آن توسط دادگاه، قرار صادره قابل فرجام خواهی است. (ماده ۲۷۳)
- در بندهای الف تا ت ماده ۳۰۲ جلسه دادگاه بدون حضور وکیل تشکیل نمی شود. (ماده ۳۴۸)

- در بندهای الف تا ت ماده ۳۰۲ متهم باید شخصا در دادگاه حاضر شود و نمی‌تواند خود حاضر نشده و وکیل بفرستد. (ماده ۳۵۰)
- امکان جلب بدون احضار در مرحله رسیدگی در دادگاه در جرایم بندهای الف تا ت ماده ۳۰۲ امکان‌پذیر است. (تبصره ماده ۳۹۱)

پایان